

(VII.)

MAGYAR MŰZSA

Debreczenből 4 Febr. 1794.

Midőn 1775 benn Néhai Debreczeni Professor T. T. *Varjas János* Uram, nevezetes *E-é-és* verseit fel-találta, 's azokonn egygy Penitentziális Éneket írt, és kéz-írását egygy Predikátorral köz-lötte volna; ez alkalmatosíágot adott arra, hogy egy máshoz e-zen Verseket küldöznek, melyek következnek.

Préd. E' nevetlen ember szerzette verseket-
Szeretettel vettem; 's el néztem rendjeket,
Nemzeted elébe terjeszszed ezeket;
Mert velek el nyered emberek kedveket.
Kedves éh Léleknek ez efféle Ének,
Melyet mérges sebek egyszer meg-fértének,
Ezt Zengedeztetek Gyermekek, és Vének,
S' KérjeteK életet ennek Mesterének.

Felelek

Prof. Nem merem, mert félek érette meg-vernek,
Sebbe nem: de lévbe, és névbe kevernek,
Mérges szeme, nyelve, epéje embernek
Nem kedvez se vérnek, sem szegény Mesternek.

Válasz.

Préd. Bãtrann add szájába a' Magyar Hazának
Hangját az általad már talált hárfának.
Hát hajtaszsz szavára a' más ajakának?
Am rágalmazzanak! ha másfát látának.
Ha van a' Várasbann: számtalan vad Szamár
'S Annak alkalmatlan: (*) hát arra hajtaszsz már
Van más, annak adjad, 's ha majdan áll a' nyár
Nála találsz pálmát 'S az arany alma vár.

Nála

(*) *Asinus ad lyram.*

*Szarmata, Frantz, Tatár, 's más abban láthatja,
Ha a' Magyar' szava másnak tsak a' fattya?
Anyá az: 's számtalan Ágának az atya,
Látsa más, ha szavát arra rá hajthatja!*

Prof.

A' Válasznak mássa.

Azt tartám tsak magam láttam Varjat 's szarkát,
Hát más ha akarja, bár látsad a' markát,
Papagályt tart, 's adhat fargát akar tarkát,
Adásának annak hamar pálma barkát.
Pallás adj Sas szárnyat alája pájával
Jártasd az aranyas Hajnalnak tárjával
Hadd tartsa a' Hazát balsamja szagával,
Az az: halhatatlan nagy Magyarfágával,
Hajtsa ha hajthatja, hajtsra, akar tsára
Más a' maga száját: halgathat magára,
Fáradhat, járkálhat apjára, papjára:
Ha találhat társat a' Magyar szavára.

Préd.

Sok jót mondok.

Holott homlokodonn fok gondot hordozol,
Oly fok jót óh bóldog Doktor hogy dólgozol?
Sorsomhoz fok, hogy oly koszorót fonsz 's hozol,
Oly módonn dólgomról, óh hogy gondolkozol!

* * *

Lövöldözöm, szököm, nőttönn nő örömöm:
Ölöm ökröm: töltöm szőlő tö özönöm:
Örömömből ötför, söt többször köszönöm;
Bövönn öntött gyöngyöd örökös ösztönöm.

Et certamen erat, Corydon cum Thyrside, magnum Virgil

Más próba tétel 1778 bann

a' Jankai bőv szüretenn

A

Drága bakar áldást Jankafalvann látánk.

Rakta 'sákra, kádra azt számtalan Fátánk (a)

E

Értél e' efféle termését hegyeknek?

Mellyel kedveskedett Felfége Egeknek.

I.

Szív irigyli, kiki itt mint hízik, 's ifzik.

Nints itt nyír víz, síp tiz, mint frifs; im itt vízik!

O

(a) *Fáta*: oláh szó, tesz Leányt, már Jankára fok oláh Leányok
mennek szüretkor szőlő szedni.

- O. Torok! hozz fok Hordót, jó borom most ontom,
Hozz no lopót! mosom porod, szomjod rontom.
- U. Dúl-fúl, hull, tyúk, lúd, nyúl; Jüdü! (b) nyüzd
's húzz üjj hast
Ugy fürjük új Mustunk: uttzu Lupüj (c) húzz tuft.

A' Derhám Physicó Theologiáját, 's Bonnétnak azon Felsőges könyvét, melyet így nevez: Contemplation de la nature (A' Természet vizsgálása) figyelmetesen meg-olva g tvánn, 's látván, mely szépen, meg egygyeznek azokkal Hallernek azon Versei: Genug, es ist ein Gott es ruft es die natur s. a. t. melyek a' Haller Versuch Schweizerischer Gedicht éjében a' Bernai XIdik ki-adás szerént a' 8Idik laponn vagynak. ezenn Magyar Versebbe rakta által a' Haller emiltett verseit az alább írtt.

Elég az, hogy van egygy Isten: ezt az egész Terméizet
Kiáltja az Észak, a' Dél, Napkelet, és Enyészet,
E' bölts Áts-mester üjjai nyomát a' Világ' remek
Alkotványában mindenütt látják a' gondos szemek.
A' meg-mérhetetlen Üreg a' levegő-ég felett,
(Mely fok ezer álló napnak ditő lakó helye lett,
's Melynek fok ezer Világot forgat öblös kebele,)
Tsudára méltó Isteni ragyogó fénytel tele.
Hogy a' számtalan Tsillagok, azok az Eg' boglári,
Melyeknek minden gyemán nál ragyogóbbak sügári,
Ámbár az égenn mint egygy el-szórva lenni láttzanak,
Mikor az őket szemlélő szemeivel jättzanak,
Még is hogy gyorsan ki-futják ki-szabott pályájokat,
's El nem tévesztik tulajdon rendes kárikájokat:
Egyedül tsak a' Teremtő bölts keze tsinalhatja,
Útat szab nékik tsak az ő felséges akaratja.
Mozgás, nyugvás 's minden egyéb tulajdonfagra nézve,
Minden Teremtmény az ő bölts tzéljához van intézve.
A' leg kisebb pora is a' leg alább való könek,
Böltsétségét tsudáltatja velünk a' Teremtőnek.
Az apró férgek, 's bogarak, a' mennyivel kisebbek:
A' Fő Ur tzélját követni még annyival frissebbek.
A' gyenge erek' nemei, mellyeknek fok a' számok,
Ezek a' több mint emberi kéztől formált szerszámok,
Keringő formában viszik hol alá, hol fel-felé-
A' vért a' szívtől most killyebb, ismét a' szívbe belé.
Söt a' magbann is már kész vér tsátornákat láthatok,
Minek előtte azokat használnák az állatok,

Hanyfélék

(b.) Júdith.

(c.) Czigány neve.

Hányfélék már e' tsatornák, 's hányfelé tekerednek?

Még is egymásba rend - kívül soha nem keverednek,
Egygyik a' másikat rendes helyéből el nem tolja,

Egygyik a' másik' munkáját soha meg nem gátolja.

A' vér is a' maga utját sem hamar nem követi,

Sem a' rendes folyásának soha nintszen szüneti."

Nints ezeknek semmi híjjok, ki vető nintszen benne,

Ki - tettik: hogy mind tulajdon munkája az Istennek.

Főként az Emberbenn, (kinek tsudára méltó teste

Öfzve - rakásábann az Ur mind a' szebbet kereste)

Nintszen olyan íz, olyan tag, olyan leg kisebb tetem;

Melynek felséges vóltából meg nem győzettettetem:

Hogy minden állatonn az Ur az Embert tette fővé,

Úrrá, 's minden tekintetbenn mind azok közt elfővé.

E' képpenn az egészíz Világ az ötöt körös körül

Gondos szemekkel nézőnek, szóigálhat kész tükörül;

Melynek akarki akarmely szegletibe néz belé;

Minden része a' Teremtő újját mutatja elé

Itt a kívánatos reggel gyöngynél drágább harmatja,

A' pallagi rózsát kedves szaggal illatoztatja,

Ott a' gyenge lilomot nedvesléggel élteti,

's A' bölts Salamonénál szebb köntösbe öltözteti;

Másutt a' hegyek az aranyt lassanként meg - érlelik,

Meg fargítják, 's majd belőlök idővel a' pénz telik.

Egygy szóval, eget, vagy tengert, vagy akar mit szemlélünk:

Mindenfelé a' Felséges Teremtő beszél velünk.

Sándorffi.

Dézsvöl Erdélyből

Ezen versek Németből fordítottak, melyek így következnek a'
Német szerént:

*Generális Cróf Kalkrajtné a' maga Férjéhez: midőn Maintz előtt
táborozna.*

Sírjak e', 's legyen é gyenge A'zszonyi - Nem?

's Viszta óhajtsalak én most tégedet? nem

Légy Ember: nem élsz most érettem 's Hazadért,

Hanem egyedül csak Országod, 's Hazadért,

Hazadé vagy: azért hagyj - el engemet is,

Óh! és vedd magadnak az én véretem is.

'S Ámbár mondhatom: hogy ha távól vagy tőlem

Nehézbb, mint halálom: még se tudj felőlem

Semmit, 's ne gondolkozz sem Felelégedről.

Sem mellete lévő kedves gyermekedről.

Mert a' ki a' midőnn megszűze hadakozik,

's Elete - párjához haza gondolkozik:

A' miat

A' miatt el veszti Vitéz győzedelmét,
 Az oly Férj én nálam nem leli szerelmét.
 Nékem is van szívem, Pátrióta vagyok,
 Ámbár Aszszony - Ember, 's gyengeségim nagyok.
 Az a' szív is tiéd. 's Ha Isten akarja
 Maradj a' Hadbann: mert meg - tart ott is karja.
 Édes a' győzőnek hoszvas nyűgodalma,
 Király, 's Hazájáért ha vólt viadalma.
 Isten veled immár: Vitéz és Ember légy!
 Szíved, 's karod legyen mindenüt, merre mégy.
 Karod - dítérettel mely fegyvert foghaszon,
 's Győzők Borostyánnját mindenütt arrafson.
 Akkor bedig ísmét, ha békesség lészzen,
 A' véres haború el - múlva'n egészen,
 Seb hely, 's koszorúkkal fel - ékesíttetve
 Jöjj vízta, ezekkel meg - diszesíttetve.
 És légy víszont az én szerelmetes Férjem.
 Óh adjátok Egek! hogy én azt meg - érjem,

Kardszagról.

Merkúr! a' Magyar Múza nevelője!
 Neked lesz gyermek nyelvünknek böltsője
 Szentelve, mihelyt dajkálkodásodnak
 Szorgalma által neki izmosodnak
 Gyenge tetemi, 's vezető kezédnek
 Segéde nélkül ballagni erednek
 Lábai, 's néma tsetsemő korának
 Szótalanságát, dadogó szájának
 Csátfogásával félbe szakasztja. Ki
 Ne olvadna - el öröme'benn, a' ki
 Gyenge Múzsánkat ilyennek képzeli?
 Oh Merkúr! oh mely öröme'st szenteli
 Néked e' böltsőt a' Magyar: Rózsával
 Füzöm én azt be, 's különös pompával
 Azt írom reá: Tégedet szentelnek
 A' hív Magyarok Pántzél Dánielnek.

írta. L.

Sáros - Patakról

*A' közelebb múlt Esztendő'benn Novembernek 15dik napjánú köszönt
 be Kollégyiomunkbann az a' Kedves Professor Kövy Sándor Ur. a' ki
 közöttünk a' Haza' Törvényeit egész előmenetellel tanítja; kinek be
 jövetelén, így örvendezett egygy valaki*

Tornyot akarsz építeni? tarúld - meg hát előre,
 Miképpen kell helyheztetni egygy követ a' más köre

Ha

Ha a' hajót igazgatod a' félelmes tengerenn ,
 's Annak módját jól nem tudod: oda veztek ezerenn.
 Ha Hazafi akarsz lenni: Törvényeit meg-érted,
 Másként nem fogsz arra menni: hogy Társadat ne férted.
 A' Törvény a Haza'-Lelke; e' nélkül egygy fél holt test.
 E' kút-feje a' jó rendnek; e' nélkül a' jóra rest.
 Ez ama leg-felsősebb szent Igazság Afz-zonya,
 Melynél nintsen a' Hazának drágább kintse 's Vagyonna.
 Ez az a' Nap-fény felsége, mely mellett nem tántorgasz
 Ha értelme benned fénylik: bódog vagy, nemnyomorgasz
 Ez az a' Kints, melynek ára, 's betsülhetetlen Neme
 Méltó arany koronára, vagy több is az érdeme.
 A' ki tehát hasznos Fia akarsz lenni Hazának:
 Törvényei tanulását tegyed egygy fő munkádnak
 Mikor már én mind ezeket meg-gondolom fontosann
 Mint nyomorult Szeméjeket írathatom gyászofann
 Kik, Magyarok, 's Magyar Vernek köszönhetik léteket:
 Arra még is el nem érnek; hogy értenék ezeket.
 Hazafiak, for a' vérek, Szent hűfégek' élésztek,
 De az igaz Magyar Vernek forrást meg rekesztik
 Nints illy bajod óh Patakra gyült Tudomány Műhelye
 Kotzkád lám nem vete vakot, nyögésidnek nints helye.
 Most derült-fel az az édes Napod' drága sugára:
 Melynek minden drága kintset felül halad az ára.
 Egygy Hazai Törvényt tudó jó Urad, és barátod
 El-érkezett, 's most köszön-be; a' mint örömmel látod.
 Éljenek hát az Oskola' kegyes Elöl-járói
 Kik valának e' köz jónak hív elő-mozdítói
 Eljen ez a' szeretetre méltó kedves Professzor,
 Kit hozott a' Tiszteletre érdemesült Nemes for.
 Éljen Kövi Sándor Urunk buzugjon érte vérünk,
 Ki a' Haza Törvényére út mutató Vezérünk.
 Élj te is szép Ifjú Sereg, a' Hazának díszére
 Mondj Vívátot mind ezekre, 's készülj az újj letzkére.

V. M.

Az irásbann lett szerelem ígérés.

Németből fordítva

Fel-esküdtem Szeretömnek örökös szerelmére,
 's Fel-írtam esküvéfemet egygy tser-fa levelére,
 Nagy szerentféltenségemre nagy forgó szél érkezett,
 's Leveliből a' kedves fám egészen ki-vetkezett,
 Edes levél, már most a' szél Isten tudja hova vitt
 Jó szerentsét drága Levél, jó szerentsét igaz hit!!

Az

Az álombann látott kép

Hasonlókeppenn Németből fordítva

- 1.) Mindig, akár gyász erdőbenn el-tévedő lábom lép
Akar járok zöld mezőbenn, előttem rémlik egygy kép.
Hol Flóra pázlitonn örül, hol baránykák legelnek,
Könnyű fátynol lepvén körül lábai lépdegelnek.
- 2.) Ha éjjel aggok torfomonn, régi búm' meg-hitt karján
Szobámba száll ablakomonn a' kedves hóld sűgárjann'
's Éther szárnyan lebeg mellém, 's fel-éleszt pillantása,
Katója intget felem, 's meg vidít mosolygása.
- 3.) Mezik völgynek énekel ő e' tavasz' újjultával,
Hol jádizol Májusi szellő Barna felyem hajával.
Szellők kik legyezgetitek, szárnyatokkal kedvesenn
Jertek! jertek jelentsétek, E' lánykát hol keressem?

A' Vidám természetű Poéta

- 1.) Sirhalmok! Gyász Termető - Kertek!
Mellyek örökös fetéttfég; 's Lelket borzasztó Tsendesfég'
Mostoha keblébbenn hevertek.
Ti bús Melánkoliának Setétes Völgyei!
Hol szomorú Múzájának Aldozott *Hervey*.
- 2.) Itt az Érzésnek minden neme
Még az Élőbenn is meg-hal; Füle tsak tsendesféget hall,
A' Semmitől irtózik szeme
A' Cyprus a' Hóldfényénél Árnyékát mutatja,
Egygy sírból ki-tántorgott szél, Bádgyattann mozgatja.
- 3.) Szörnyű környék! mellyhez a' Lélek
Fántáziáinn repülve Irtózással megy, 's réműlve,
Fél-hólttann hátrál vissza vélek.
Szörnyű környék! kérkedj bátor bús lantú *Jungoddal*
Itten hozzád, Gyászos Sátor! Komor *Anglusoddal*.
- 4.) Mások irtóztató Enekkal
Bögesfék bús Ohajjokat, És szomorú siralmokat
Jajgafsák keserves Versekkel;
Kerítettse szűke *Hesperis* Gözölgő fejeket:
Én nem ohajtom egyszer is követni ezeket.

* *

1. Nékem inkább olly Koszorú köfse fel-kentt fejemet.
Mellynek színe nem szomorú, 's Műlatja a' szép Nemet.
Ezt a' vidámabb Múzsáknak, A' mosolygó Grátziáknak
Fűzzek ö zve rózsá színű ujjak,
Élesztgafsék ambróziás tsókjaik.

2.) Nem

- 2.) Nem kell *Cyprus*, mellyel *Raszint* Tisztelte Melpómene:
 Apró *Viola*, 's *Hiatzint* Bár hajamonn fénylene!
 Kisdéd, és kék töltésérjei Ollyak, mint Szépem izemei,
 E' kell nékem! homlokomat ne érje
Schakspeárnak *Akonitos* füzérje.
- 3.) Így veszem fel víg Lélekkel Gyengénn rezgő Lantomat,
 's Majd Kedvesem egygy Énekkel Lelkesíti hűromat.
 Míg leng az Estveli Szellő, 's Szárnyánn, egygy Nektárt lehellő
 Rózsábann a' kis Szerelmek meg - szálnak,
 És Mennyei Hármóniát tfinálnak
- 4.) Szívünk' el-olvadt részeit Élesztjük újj Dalokkal,
 's Pauzák' unalmas ideit Édesítjük tsókokkal.
 Ah! az híves Est-hajnalonn, Így alszunk - el egygy szép Dalonn
 's Énekünknek végfő bádgyatt ízózatja
 Az andalgó vidéket el - altatja.

A' 4 dik *Múzsában* a' 40 dik laponn ki jött találós mészék meg fejtése.
 Az elébb irtt találós mese meg-fejtése ez:

Földbe vetik, meg-rothad, és fel nő magosra,
 Tiszta Vizre áztatni viszik, nem sárosra.
 Ha meg-szárad: Törő fann meg törik laposra,
 A' kéz fonnya fonalra á, Kendert izálosra.

Ugyan azon laponn az utóbb irtt találós mese meg-fejtése ez:

Ha víz van a, malom orfónn: káp a' Mólnár boros korfónn,
 De ha víz nem jó malmára: Vízet öntt szomjú torkára.
 Sz. M.

